

Araştırma Makalesi

Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması¹

Survey of Financial Literacy in Turkey

Mesut DOĞAN

Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi

Bayat MYO

İşletme Bölümü

mesutdogan07@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6879-1361>

Makale Gönderme Tarihi	Revizyon Tarihi	Kabul Tarihi
14.09.2019	04.10.2019	07.10.2019

Öz

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de yaşayan bireylerin finansal okuryazarlık düzeyini tespit etmektir. Bu amaçla Borsa İstanbul’da hisse senedi alım satımı yapan yatırımcılar, kamu ve özel sektör çalışanları, serbest meslek ile uğraşanlar, emekliler, öğrenciler üzerinde ve 25 farklı ilde 2300 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Türkiye geneli finansal okuryazarlık başarı seviyesi %52,49 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca hisse senedi alım satımı yapan yatırımcıların, yapmayan bireylere göre finansal okuryazarlık başarı seviyeleri çok daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte katılımcıların finansal okuryazarlık seviyesi; cinsiyet, yaş, medeni durum, gelir, meslek, eğitim seviyesi gibi demografik değişkenlere göre farklılaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Yatırımcı, Borsa İstanbul

Jel Kodları: D14, I22

Abstract

The purpose of this study is; individuals living in Turkey is to determine the level of financial literacy. For this purpose, a survey was applied investors who buy and sell stocks in Borsa Istanbul, public and private sector employees, self-employed persons, retirees and students and to 2300 individuals on 25 different city. Turkey in general financial literacy level of success of the study was determined to be 52.49%. Moreover, it was determined that financial literacy achievement levels are much higher than investors who buy and sell stocks. The financial literacy level of participants varies according to demographic variables such as gender, age, marital status, income, occupation, education level.

Keywords: Financial Literacy, Investor, Borsa İstanbul

Jel Classification: D14, I22

Giriş

Finansal okuryazarlık, finansal yatırımcıların ve tüketicilerin finansal ürün ve kavramlar hakkında bilgi düzeylerini geliştirmesi, mevcut bilgileri ile finansal risk ve fırsatları daha iyi

¹ Bu çalışma 22. Finans sempozyumunda sunulan tebliğin revize edilmiş halidir.

Önerilen Atıf/Suggested Citation

Doğan, M., 2019, Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(4), 1602-1620

değerlendirmelerini, daha bilinçli seçimler yapmalarını ve finansal refah seviyelerini yükseltmek için diğer tüm etkin faaliyetleri yapmalarını sağlayan bir süreçtir (Küçükaslan, 2017: 5).

Finansal okuryazarlık, temel finans bilgisi, bu finansal bilgiyi kullanabilme yeteneği ve doğru finansal kararlar verebilme yeterliliğine sahip olabilmektir. Son yıllarda finans kurumları ve araştırmacılar bu konunun üzerinde önemle durduğu ve birçok çalışmalar gerçekleştirdiği farklı tanımlarının yapıldığı finansal okuryazarlık, finansal bilgi, finansal farkındalık, finansal yeterlilik kavramlarının birbiri yerine kullanıldığı görülmektedir (Barmaki, 2015: 9).

Finans alanında yaşanan değişiklikler bireylere çeşitli fırsatlar sunmakta buna karşın artan finansal ürün ve hizmetlerin karmaşıklığını anlamakta sıkıntı çekilmesi yüzünden bireyler daha çok riskler ile karşı karşıya kalmaktadır. Bireyin finansal gelişmeleri takip edip anlayabilmesi, finansal okuryazarlık düzeyinin geliştirilmesi ile mümkündür (Temizel ve Bayram, 2011: 77). Hogarth, Beverly ve Hilgert (2003) göre; finans bilgi düzeyi iyi ve bankacılık ve sigortacılık, yatırım, para ve varlık yönetimi konularında eğitilmiş ve bilgi sahibi olan bir kişi bilinçli bir tüketicidir.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de yaşayan bireylerin finansal okuryazarlık düzeyini tespit etmektir. Ayrıca söz konusu finansal okuryazarlık seviyesinin demografik değişkenlere göre nasıl farklılaştığı belirlenecektir. Bu amaçlarla Borsa İstanbul’da hisse senedi alım satımı yapan yatırımcılar, kamu ve özel sektör çalışanları, serbest meslek ile uğraşanlar, emekliler, öğrenciler üzerinde ve 25 farklı ilde 2300 kişiye anket uygulanmıştır.

Finansal okuryazarlıkla ilgili ulusal ve uluslararası literatürde çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların önemli bir bölümü tek bir ilde öğrencilere veya belirli meslek gruplarına uygulanmıştır. Bu araştırma 7 bölgede, 25 farklı ilde 2300 kişi üzerinde yapılması Türkiye açısından genelleştirilmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca bu çalışma tüm meslek gruplarına ve seans salonlarında hisse senedi alım satım işlemi gerçekleştiren yatırımcılara uygulanması açısından da diğer araştırmalardan ayrılmaktadır.

Literatür Taraması

Finansal okuryazarlıkla ilgili ulusal ve uluslararası literatürde birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların önemli bir bölümü öğrencilere veya belirli meslek gruplarına uygulanmıştır. Bu çalışmaların bir kısmı aşağıda özetlenmiştir.

Kılıç, Ata ve Seyrek (2015) çalışmalarında üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırmışlardır. Araştırmada; öğrencilerin finansal okuryazarlık genel başarı düzeyi %48 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca yazarlar erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre finansal okuryazarlık düzeyi daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Finansal okuryazarlık ile cinsiyet arasındaki farklılığı inceleyen araştırmalarda da (Worthington, 2006; Dvorak ve Hanley, 2010) erkeklerin kadınlara göre finansal okuryazarlık seviyelerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Barış (2016) Gaziosmanpaşa Üniversitesi İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini araştırmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin ileri düzey finansal okuryazarlıklarının düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre finansal okuryazarlık seviyesinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Özdemir vd., (2015) Anadolu Üniversitesi İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini incelemiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerinin yaklaşık yarısının finansal okuryazarlık düzeylerini yüksek olarak tespit etmişlerdir.

Biçer (2016) Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi’nde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini incelemiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin okudukları bölüme, sınıf ve cinsiyete göre finansal okuryazarlık düzeyinin farklılaştığı tespit edilmiştir.

Şamiloğlu, Kahraman ve Bağcı (2016) Erciyes Üniversitesi’nde öğrenim gören öğrencilerin genel finansal okuryazarlık seviyesini belirlemiştir. Çalışma sonucunda işletme öğrencilerinin, diğer bölüm öğrencilerinden; erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha iyi finansal okuryazarlık düzeyine sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Benzer bir şekilde Şantaş ve Demirgil (2015); Ergün,

Şahin ve Ergin (2014); Sarıgül (2014); Bayram (2010); Danes ve Hira (1987); Volpe, Chen ve Pavlicko (1996); Chen ve Volpe (1998); Kieschnick (2006); Jorgensen (2007); Mandell ve Klein (2009); Robb ve Sharpe (2009) Cameron vd., (2013) gibi yazarlar öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini tespit etmişlerdir.

Lusardi (2008) bireylerin finansal okuryazarlık seviyelerini araştırmış ve çalışma sonucunda Afrikalı Amerikalıların ve Latin Amerikalıların finansal bilgisinin düşük olduğunu tespit etmiştir. Yardımcıoğlu ve Yörük (2016) Kahramanmaraş'ta çalışan memur, esnaf ve diğer meslek gruplarının finansal okuryazarlık seviyelerini araştırmışlardır. Çalışma sonucunda çalışanların finansal farkındalıkları arttıkça finansal okuryazarlıkları da arttığını tespit etmişlerdir.

Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın Amaçları

Bu çalışmada Borsa İstanbul'da (BİST) hisse senedi alım satımı yapan yatırımcılar, kamu ve özel sektör çalışanları, serbest meslek ile uğraşanlar, emekliler ve öğrenciler üzerine bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada söz konusu kişilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Finansal okuryazarlık 7 boyuta ayrılarak her boyut için bireylerin seviyeleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bu boyutlar “*Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans*”, “*Bireysel Bankacılık*”, “*Emeklilik ve Sigortacılık*”, “*Yatırım*”, “*Vergi ve Mevzuat*”, “*Matematik ve Faiz Hesaplamaları*”, “*Finans Gündemi*” olarak gruplandırılmış ve daha sonra bireylerin toplam finansal okuryazarlık seviyeleri ortaya çıkarılacaktır. Ayrıca söz konusu finansal okuryazarlık boyutlarına göre ortaya çıkan seviyelerin demografik özelliklere göre nasıl farklılaştığı tespit edilecektir.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni 18 yaşını doldurmuş ve Türkiye'de yaşayan bireylerdir. Çalışmanın örneklemini ise 2300 kişidir. Anket Ocak-Haziran 2018 tarihleri arasında uygulanmıştır. Çalışma İstanbul, Ankara, Bursa, Kocaeli, Aksaray, Çorum, İzmir, Uşak, Manisa, Afyon, Balıkesir, Antalya, Isparta, Konya, Denizli, Aydın, Muğla, Eskişehir, Mersin, Kayseri, Trabzon, Gaziantep, Şanlıurfa, Muş ve Diyarbakır illerinde kamu ve özel sektör çalışanlarına, emeklilere, serbest meslek ile uğraşanlara, öğrencilere ve seans salonlarında hisse senedi alım satım işlemi gerçekleştiren yatırımcılara uygulanmıştır. Türkiye'de 2018 yılı itibarıyla 18 yaşını doldurmuş yaklaşık 56 milyon kişi bulunmaktadır. 2300 kişilik örneklem ve 56 milyon evren için %99 güven seviyesinde hata payı %2,69'dur.

Araştırmanın Ölçeği

Araştırmada finansal okuryazarlık ölçeği kullanılmıştır. Anket 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm (1-6 sorular) demografik sorulardır. İkinci kısımda ise 34 soruluk finansal okuryazarlık ölçeği bulunmaktadır. Ankette yer alan 1. 2. 4. 9. 10. 15. 20. 22. 28. 29. 30. 31. sorular Louw, Fouche ve Jaco (2013); 21. soru Chen ve Volpe (1998); 26. ve 27. sorular Knoll ve Huts (2012); 34. 36. ve 38. sorular Chinen ve Endo (2012) tarafından kullanılan soruları Türkçe'ye uyarlayan Kılıç, Ata ve Seyrek (2015) geliştirdiği ölçekten yararlanılmıştır. İlk 32 soru “Doğru”, “Yanlış” ve “Fikrim Yok” şeklinde ifade edilmiştir. 33-38 arası sorular ise çoktan seçmeli sorulardır. Ölçekte kullanılan finansal okuryazarlık boyutları 7 gruba ayrılmıştır. Bu gruplar şöyledir;

Tablo 1. Finansal Okuryazarlık Alt Boyutlarına İlişkin Maddeler

Boyutlar	Anket Maddeleri
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
Bireysel Bankacılık	9. 10. 11. 12. 13. 14.
Emeklilik ve Sigortacılık	15. 16. 17. 18. 19.
Yatırım	24. 25. 26. 27. 28.
Vergi ve Mevzuat	29. 30. 31. 32.
Matematik ve Faiz Hesaplamaları Boyutu	34. 35. 36. 37. 38
Finans Gündemi	2. 6. 16. 17. 29. 33.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada kullanılan ölçek normal dağıldığı için parametrik olan T-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. ANOVA testinde gruplar arasında çoklu karşılaştırma yapmak için Post-Hoc TUKEY testi kullanılmıştır. Araştırmada bununla birlikte demografik sorular ile ilgili tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir.

Araştırmanın Bulguları

Araştırmanın bu bölümünde bireylerin finansal okuryazarlık seviyelerine yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 2. Bireylerin Demografik Bilgileri

	F	%
Cinsiyet		
Kadın	951	41,3
Erkek	1349	58,7
Yaş		
18-25	637	27,7
26-35	772	33,6
36-50	702	30,5
51 ve Üzeri	189	8,2
Eğitim Durumu		
İlkokul-Ortaokul	260	11,3
Lise	677	29,4
Ön lisans	503	21,9
Lisans Ve Üzeri	860	37,4
Medeni Hal		
Bekâr	885	38,5
Evli	1415	61,5
Meslek		
Özel Sektör	795	34,6
Kamu Çalışanı	971	42,2
Serbest Meslek	142	6,2
Emekli	53	2,3
Çalışmıyor	31	1,3
Öğrenci	308	13,4
Gelir		
0-1700 TL	394	17,1
1701-2500 TL	899	39,1
2501-4000 TL	767	33,3
4001-6000 TL	183	8,0
6000 TL üzeri	57	2,5
TOPLAM	2300	100,0

Bu çalışmada bireylerin finansal okuryazarlık seviyesini belirlemek amacıyla 2300 kişiye ulaşılmıştır. Tablo 2’de araştırmaya katılan bireylerin demografik bilgileri gösterilmiştir. Ankete katılanların %41,3’ü kadın, %58,7’si erkektir.

Bireylerin %27,7’si 18-25 yaş aralığında, %33,6’sı 26-35 yaş aralığında, %30,5’i 36-50 yaş aralığında, %8,2’si 51 ve üzerinde bulunmaktadır. Ayrıca katılımcıların %38,5’i bekâr, %61,5’i ise evlidir. Ankete cevap verenlerin önemli bir kısmının evli olduğu görülmektedir. Katılımcıların %34,6’sı özel sektörde, %42,2’si kamu sektöründe çalışmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin %11,3’ü ilköğretim, %29,4’ü lise, %21,9’u ön lisans, %37,4’ü lisans ve üzeri mezundur. Ayrıca katılımcıların önemli bir kısmının geliri 1701-4000 TL arasındadır.

Tablo 3. Hisse Senedi Alım Satımı Yapma Durumuna Göre Katılımcılar

	F	%
Hisse Senedi Alım Satımı	1950	84,8
Yapmayanlar		
Hisse Senedi Alım Satımı Yapanlar	350	15,2

Tablo 3’te araştırma katılan kişiler hisse senedi alım satımı yapma durumuna göre ikiye ayrılmıştır. Araştırmaya katılanların %15,2’si seans salonlarında hisse senedi alım satımı yapan yatırımcılardan oluşmaktadır.

Tablo 4. Finansal Okuryazarlık Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Boyutlar	Doğru (%) (Ortalama)	Std. Sapma
Emeklilik ve Sigortacılık	64,67	31,61
Vergi ve Mevzuat	64,02	28,86
Finans Gündemi	59,14	24,84
Bireysel Bankacılık	58,34	28,94
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	49,69	21,44
Yatırım	42,60	25,61
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	40,53	25,98
Finansal Okuryazarlık Boyutlarının Ortalaması	52,49	18,12

Tablo 4’de bireylerin finansal okuryazarlık alt boyutlarının başarı yüzdeleri ve toplam finansal okuryazarlık başarı düzeyi gösterilmiştir. Toplam finansal okuryazarlık başarı seviyesi %52,49 olarak tespit edilmiştir. Başarı yüzdesi en fazla olan emeklilik ve sigortacılık (%64,6) boyutudur. En düşük ise matematik ve faiz (%40,5) hesaplamalarıdır.

Tablo 5. Cinsiyete Göre Finansal Okuryazarlık Düzeyleri

Finansal Okuryazarlık Boyutları	Cinsiyet	f	Ortalama (%)	Std. Sapma	T-test Sig.
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Kadın	951	47,23	21,59	0,000
	Erkek	1349	51,42	21,18	
Bireysel Bankacılık	Kadın	951	56,76	29,61	0,028
	Erkek	1349	59,45	28,42	
Emeklilik ve Sigortacılık	Kadın	951	61,53	29,78	0,001
	Erkek	1349	65,78	28,06	
	Kadın	951	40,42	25,55	0,001

Yatırım	Erkek	1349	44,15	25,54	
Vergi ve Mevzuat	Kadın	951	63,61	32,03	0,178
	Erkek	1349	65,41	31,31	
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Kadın	951	38,65	25,83	0,004
	Erkek	1349	41,85	26,01	
Finans Gündemi	Kadın	951	55,53	24,82	0,000
	Erkek	1349	61,68	24,54	
Toplam Finansal Okuryazarlık	Kadın	951	50,39	18,59	0,000
	Erkek	1349	53,97	17,63	

Tablo 5’te katılımcıların cinsiyetine göre finansal okuryazarlık boyutlarının başarı yüzdeleri karşılaştırılmıştır. Bireysel bankacılık, yatırım, matematik ve faiz hesaplamaları, finans gündemi, temel düzeyde ekonomi ve finans, emeklilik ve sigortacılık boyutları ve toplam finansal okuryazarlık düzeyleri ile katılımcıların cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Söz konusu finansal okuryazarlık boyutlarında erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre bilgi düzeyleri daha yüksektir. Buna karşın vergi ve mevzuat boyutu ile katılımcıların cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 6. Medeni Duruma Göre Finansal Okuryazarlık Düzeyleri

Finansal Okuryazarlık Boyutları	Medeni Durum	f	Ortalama (%)	Std. Sapma	T-test Sig.
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Bekâr	885	47,21	20,70	0,000
	Evli	1415	51,23	21,77	
Bireysel Bankacılık	Bekâr	885	56,81	28,00	0,048
	Evli	1415	59,26	29,48	
Emeklilik ve Sigortacılık	Bekâr	885	63,34	28,03	0,369
	Evli	1415	64,45	29,37	
Yatırım	Bekâr	885	40,92	25,80	0,013
	Evli	1415	43,66	25,45	
Vergi ve Mevzuat	Bekâr	885	64,06	30,61	0,471
	Evli	1415	65,04	32,24	
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Bekâr	885	41,46	25,36	0,171
	Evli	1415	39,95	26,36	
Finans Gündemi	Bekâr	885	57,09	22,60	0,002
	Evli	1415	60,43	26,07	
Toplam Finansal Okuryazarlık	Bekâr	885	50,69	16,92	0,000
	Evli	1415	53,61	18,75	

Tablo 6’da katılımcıların medeni durumuna göre finansal okuryazarlık boyutlarının başarı yüzdeleri karşılaştırılmıştır. Emeklilik ve sigortacılık, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları boyutları ile katılımcıların medeni durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Buna karşın evli bireylerin bekâr bireylere göre temel düzeyde ekonomi ve finans, finans gündemi, bireysel bankacılık, yatırım ve toplam finansal okuryazarlık düzeylerini daha yüksektir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 7. Yaşa Göre Finansal Okuryazarlık Düzeyleri

Finansal Okuryazarlık Boyutları	Yaş	f	Ortalama %	Std. Sapma	Anova Sig.
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	18-25	637	45,34	20,12	0,000
	26-35	772	50,14	21,08	
	36-50	702	52,77	22,17	
	51 ve üzeri	189	51,05	22,30	
Bireysel Bankacılık	18-25	637	53,71	26,83	0,000
	26-35	772	59,84	29,88	
	36-50	702	60,70	29,50	
	51 ve üzeri	189	58,99	28,27	
Emeklilik ve Sigortacılık	18-25	637	61,38	28,04	0,014
	26-35	772	63,98	29,48	
	36-50	702	65,38	28,68	
	51 ve üzeri	189	68,04	29,07	
Yatırım	18-25	637	39,87	25,50	0,000
	26-35	772	41,78	25,67	
	36-50	702	45,04	25,41	
	51 ve üzeri	189	46,13	25,44	
Vergi ve Mevzuat	18-25	637	62,24	30,25	0,066
	26-35	772	65,09	32,19	
	36-50	702	65,34	32,19	
	51 ve üzeri	189	68,65	31,25	
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	18-25	637	41,38	24,53	0,771
	26-35	772	40,44	26,56	
	36-50	702	40,11	25,99	
	51 ve üzeri	189	39,57	28,35	
Finans Gündemi	18-25	637	54,86	20,57	0,000
	26-35	772	57,90	26,50	
	36-50	702	63,72	25,03	
	51 ve üzeri	189	61,64	27,22	
Toplam Finansal Okuryazarlık	18-25	637	48,51	15,56	0,000
	26-35	772	53,14	18,70	
	36-50	702	54,83	18,59	
	51 ve üzeri	189	54,55	19,82	

Tablo 7’de katılımcıların yaşlarına göre finansal okuryazarlık boyutlarının başarı yüzdeleri karşılaştırılmıştır. Vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları boyutları ile katılımcıların yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, finans gündemi boyutları ve toplam finansal okuryazarlık düzeyleri ile katılımcıların yaşları arasında anlamlı bir farklılık vardır. 18-25 yaş grubu arasındaki katılımcıların diğer yaş gruplarına göre temel düzeyde ekonomi ve finans,

bireysel bankacılık, finans gündemi boyutu ilgili finansal okuryazarlık seviyesi ve toplam finansal okuryazarlık seviyesi daha düşüktür ve bu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılıktır. Bununla birlikte yaş arttıkça emeklilik ve sigortacılık, yatırım boyutu ile finansal okuryazarlık seviyesi de artmaktadır.

Tablo 8. Eğitim Seviyesine Göre Finansal Okuryazarlık Düzeyleri

Finansal Okuryazarlık Boyutları	Eğitim	f	Ortalama %	Std. Sapma	Anova Sig.
Temel Düzeyde Ekonomi Ve Finans	İlkokul-Ortaokul	260	45,67	21,16	0,000
	Lise	677	46,93	18,42	
	Ön lisans	503	46,02	21,22	
	Lisans ve Üzeri	860	55,23	22,71	
Bireysel Bankacılık	İlkokul-Ortaokul	260	50,44	28,52	0,000
	Lise	677	53,96	28,80	
	Ön lisans	503	53,77	29,07	
	Lisans ve Üzeri	860	66,84	27,05	
Emeklilik ve Sigortacılık	İlkokul-Ortaokul	260	57,46	28,63	0,000
	Lise	677	60,64	29,62	
	Ön lisans	503	58,09	30,47	
	Lisans ve Üzeri	860	72,13	25,30	
Yatırım	İlkokul-Ortaokul	260	31,46	22,90	0,000
	Lise	677	38,75	23,77	
	Ön lisans	503	41,55	23,03	
	Lisans ve Üzeri	860	49,62	27,26	
Vergi Ve Mevzuat	İlkokul-Ortaokul	260	63,17	35,45	0,000
	Lise	677	63,92	32,93	
	Ön lisans	503	56,70	32,81	
	Lisans ve Üzeri	860	70,37	27,26	
Matematik Ve Faiz Hesaplamaları	İlkokul-Ortaokul	260	29,46	24,56	0,000
	Lise	677	34,32	24,80	
	Ön lisans	503	37,61	24,78	
	Lisans ve Üzeri	860	50,46	24,72	
Finans Gündemi	İlkokul-Ortaokul	260	55,96	27,43	0,000
	Lise	677	54,35	25,34	
	Ön lisans	503	54,07	23,08	
	Lisans ve Üzeri	860	66,84	22,63	
Toplam Finansal Okuryazarlık	İlkokul-Ortaokul	260	45,26	18,39	0,000
	Lise	677	48,90	16,58	
	Ön lisans	503	49,31	16,80	
	Lisans ve Üzeri	860	59,36	17,78	

Tablo 8’de katılımcıların eğitim durumuna göre finansal okuryazarlık boyutlarının başarı yüzdeleri gösterilmiştir. Lisans ve üzeri bir eğitim seviyesine sahip bireyler ön lisans ve altı bir eğitim seviyesine sahip olan bireylere göre tüm finansal okuryazarlık düzeyleri daha yüksektir. Başka bir ifade ile 4 yıllık eğitim alan bireylerin finansal okuryazarlık bilgi düzeyleri daha yüksektir.

Tablo 9. Gelir Göre Finansal Okuryazarlık Düzeyleri

Finansal Okuryazarlık Boyutları	Gelir	F	Ortalama%	Std. Sapma	Anv. Sig.
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	0-1700 TL	394	46,47	20,98	0,000
	1701-2500 TL	899	47,74	20,18	
	2501-4000 TL	767	52,15	22,38	
	4001-6000 TL	183	53,89	22,45	
	6000 TL üzeri	57	56,14	21,27	
Bireysel Bankacılık	0-1700 TL	394	53,46	30,27	0,000
	1701-2500 TL	899	55,50	28,20	
	2501-4000 TL	767	61,95	28,96	
	4001-6000 TL	183	63,93	27,54	
	6000 TL üzeri	57	70,17	23,51	
Emeklilik ve Sigortacılık	0-1700 TL	394	58,42	29,59	0,000
	1701-2500 TL	899	61,80	28,59	
	2501-4000 TL	767	68,42	28,27	
	4001-6000 TL	183	65,24	29,02	
	6000 TL üzeri	57	74,73	24,06	
Yatırım	0-1700 TL	394	38,22	26,49	0,000
	1701-2500 TL	899	40,20	24,98	
	2501-4000 TL	767	46,25	24,27	
	4001-6000 TL	183	46,77	29,01	
	6000 TL üzeri	57	48,42	26,44	
Vergi ve Mevzuat	0-1700 TL	394	61,67	34,16	0,004
	1701-2500 TL	899	63,04	31,79	
	2501-4000 TL	767	66,68	30,36	
	4001-6000 TL	183	68,03	30,04	
	6000 TL üzeri	57	73,24	28,68	
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	0-1700 TL	394	33,09	26,09	0,000
	1701-2500 TL	899	39,86	24,70	
	2501-4000 TL	767	43,75	26,12	
	4001-6000 TL	183	44,69	27,84	
	6000 TL üzeri	57	45,61	26,11	
Finans Gündemi	0-1700 TL	394	53,42	26,40	0,000
	1701-2500 TL	899	56,37	24,47	
	2501-4000 TL	767	63,53	23,76	
	4001-6000 TL	183	63,84	23,81	
	6000 TL üzeri	57	68,12	22,33	
Toplam Finansal Okuryazarlık	0-1700 TL	394	47,69	18,83	0,000
	1701-2500 TL	899	50,64	17,03	
	2501-4000 TL	767	55,89	18,06	
	4001-6000 TL	183	55,45	18,91	
	6000 TL üzeri	57	59,46	16,20	

Tablo 9’da katılımcıların gelirlerine göre finansal okuryazarlık boyutlarının başarı yüzdeleri karşılaştırılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde katılımcıların gelirleri artmasıyla birlikte tüm finansal okuryazarlık seviyelerindeki bilgi düzeyleri de artmaktadır. Özellikle 6000 TL üzerinde gelire sahip katılımcılar ile 0-1700 TL arasında gelire sahip katılımcılar arasında istatistiksel olarak oldukça anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 10. Mesleklere Göre Finansal Okuryazarlık Düzeyleri

Finansal Okuryazarlık Boyutları	Meslek	F	Ortalama%	Std. Sapma	Anv. Sig.
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Özel Sektör	795	50,29	21,13	0,000
	Kamu Çalışanı	971	51,64	21,70	
	Serbest Meslek	142	48,15	22,62	
	Emekli	53	51,88	18,73	
	Çalışmıyor	31	34,27	19,35	
	Öğrenci	308	43,87	19,91	
Bireysel Bankacılık	Özel Sektör	795	57,67	30,59	0,001
	Kamu Çalışanı	971	60,74	28,83	
	Serbest Meslek	142	54,22	29,13	
	Emekli	53	64,46	25,11	
	Çalışmıyor	31	52,15	31,83	
	Öğrenci	308	53,95	23,94	
Emeklilik ve Sigortacılık	Özel Sektör	795	62,64	30,27	0,001
	Kamu Çalışanı	971	65,62	28,19	
	Serbest Meslek	142	57,18	29,80	
	Emekli	53	73,96	29,76	
	Çalışmıyor	31	58,70	27,77	
	Öğrenci	308	64,54	25,83	
Yatırım	Özel Sektör	795	41,00	27,06	0,001
	Kamu Çalışanı	971	45,00	24,02	
	Serbest Meslek	142	39,43	27,25	
	Emekli	53	45,66	26,12	
	Çalışmıyor	31	32,90	23,97	
	Öğrenci	308	41,10	25,26	
Vergi ve Mevzuat	Özel Sektör	795	63,61	33,25	0,007
	Kamu Çalışanı	971	66,58	30,86	
	Serbest Meslek	142	58,97	33,20	
	Emekli	53	71,22	29,98	
	Çalışmıyor	31	52,41	38,38	
	Öğrenci	308	64,12	27,58	
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Özel Sektör	795	40,60	26,70	0,000
	Kamu Çalışanı	971	39,44	26,25	
	Serbest Meslek	142	35,07	28,20	
	Emekli	53	39,62	28,41	
	Çalışmıyor	31	40,64	25,02	
	Öğrenci	308	46,42	20,45	
Finans Gündemi	Özel Sektör	795	57,96	26,02	0,000
	Kamu Çalışanı	971	61,67	25,33	
	Serbest Meslek	142	54,46	26,10	
	Emekli	53	62,89	24,81	
	Çalışmıyor	31	45,16	24,79	
	Öğrenci	308	57,14	17,42	
Toplam Finansal Okuryazarlık	Özel Sektör	795	51,96	19,52	0,000
	Kamu Çalışanı	971	54,77	17,76	
	Serbest Meslek	142	48,27	19,56	
	Emekli	53	56,10	17,33	
	Çalışmıyor	31	43,37	17,21	
	Öğrenci	308	48,89	13,08	

Tablo 10’da araştırmaya katılanların mesleklerine göre finansal okuryazarlık boyutlarının başarı yüzdeleri karşılaştırılmıştır. Anova çoklu karşılaştırma Tukey testi incelendiğinde; bireysel

bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, vergi ve mevzuat boyutlarında emeklilerin diğer meslek gruplarına göre başarı düzeyi daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca kamu sektöründe çalışanlar özel sektörde çalışanlara göre yatırım boyutu ortalamaları ve toplam finansal okuryazarlık düzeyleri daha yüksektir. Bununla birlikte çalışmayan katılımcıların ve öğrencilerin diğer meslek gruplarına göre finansal okuryazarlık bilgi düzeyleri daha düşüktür.

Tablo 11. Hisse Senedi Alım Satım Yapma Durumuna Göre Finansal Okuryazarlık Düzeyleri

Finansal Okuryazarlık Boyutları	Hisse Senedi Alım Satım Yapma Durumu	f	Ortalama (%)	Std. Sapma	T-test Sig.
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Yapmayanlar	1950	47,28	20,90	0,000
	Yapanlar	350	63,10	19,44	
Bireysel Bankacılık	Yapmayanlar	1950	55,07	28,22	0,000
	Yapanlar	350	76,52	26,04	
Emeklilik ve Sigortacılık	Yapmayanlar	1950	61,49	29,15	0,000
	Yapanlar	350	78,11	22,45	
Yatırım	Yapmayanlar	1950	39,30	23,93	0,000
	Yapanlar	350	61,02	26,85	
Vergi ve Mevzuat	Yapmayanlar	1950	62,87	32,24	0,000
	Yapanlar	350	74,71	25,66	
Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Yapmayanlar	1950	37,48	25,14	0,000
	Yapanlar	350	57,48	24,04	
Finans Gündemi	Yapmayanlar	1950	56,95	24,89	0,000
	Yapanlar	350	71,33	20,66	
Toplam Finansal Okuryazarlık	Yapmayanlar	1950	49,69	17,18	0,000
	Yapanlar	350	68,09	15,02	

Tablo 11’de katılımcılar hisse senedi alım satım yapanlar ve yapmayanlar olarak iki gruba ayrılmıştır. Böylelikle söz konusu gruplar arasında finansal okuryazarlık düzeyleri açısından bir farklılığın olup olmadığı irdelenmiştir. T testi sonuçları incelendiğinde hisse senedi alım satım yapanlar ve yapmayanlar arasında finansal okuryazarlık düzeyleri bakımından istatistiksel olarak oldukça anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile hisse senedi alım satım yapanlar, yapmayanlara göre finansal okuryazarlık seviyeleri çok daha iyidir.

Sonuç

Bu çalışmada Türkiye’de yaşayan bireylerin finansal okuryazarlık düzeyi belirlenmiştir. Bu amaçla Borsa İstanbul’da hisse senedi alım satımı yapan yatırımcılar, kamu ve özel sektör çalışanları, serbest meslek ile uğraşanlar, emekliler, öğrenciler üzerinde ve 25 farklı ilde 2300 kişiye anket uygulanmıştır.

Çalışma sonunca katılımcıların Türkiye geneli finansal okuryazarlık başarı seviyesi %52,49 olarak tespit edilmiştir. Başarı yüzdesi en fazla olan emeklilik ve sigortacılık boyutu iken en düşük ise matematik ve faiz hesaplamalarıdır. Ayrıca erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre finansal okuryazarlık düzeyleri daha yüksektir. Benzer sonuçlar Krizek ve Hradil 2012; Worthington, 2006; Furtuna, 2007; Al-Tamimi ve Kalli 2009; Dvorak ve Hanley, 2010; Adeleke, 2013; Bacova vd., 2013; Sarıgül, 2014; Potrich vd., 2015 gibi yazarlar tarafından da tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ise; evli bireylerin bekâr bireylere, yaşlıların gençlere göre finansal okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olmasıdır. Benzer sonuçlar Gökmen, 2012; Temizel, 2010 yazarlar tarafından da belirlenmiştir. Ayrıca eğitim seviyesi veya geliri daha yüksek olanların finansal okuryazarlık seviyelerinin de daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgular Chen ve Volpe, 1998; Lusardi, Mitchell ve Curto 2011; Abreu ve Mendes, 2010; Adeleke, 2013 gibi yazarların çalışmaları ile paralellik göstermektedir. Bununla birlikte hisse senedi alım satım yapan ve yapmayanlar arasında finansal okuryazarlık düzeyleri bakımından istatistiksel olarak oldukça anlamlı bir farklılık vardır. Başka bir ifade ile Borsa İstanbul'da hisse senedine alım satım yapanlar, yapmayanlara göre finansal okuryazarlık seviyeleri çok daha iyidir.

Özetle çalışma sonucunda; tüm meslek gruplarının finansal okuryazarlık başarısı düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. Finansal okuryazarlık toplumunun tamamını ilgilendiren çok önemli bir konudur. Bu yüzden düzenli aralıklarla kamu özel sektör işbirliği ile bireylerin finansal bilgi ve yeteneklerini artırıcı seminerler düzenlenmelidir. Toplumun farklı kesimleri veya farklı yaş grupları için, farklı finansal okuryazarlık eğitimlere yer verilmelidir. Ayrıca milli eğitim ve yükseköğretim müfredatlarına finansal okuryazarlık dersinin konulması ve teşvik edilmesi de son derece önemlidir.

Kaynakça

- Abreu, M. & Mendes, V. (2010). Financial literacy and portfolio diversification. *Quantitative Science*, 10(5), 515-528.
- Adeleke, T. (2013). *The Effects of Gender and Gender Role on the Financial Literacy of College Students*. Wilmington, North Carolina: Oklahoma State University, July.
- Al-Tamimi H., Hassan, A. & Al Kalli, A. B. (2009). Financial Literacy and Investment Decisions of Uae Investors. *The Journal of Risk Finance*. 10(5), 500-516.
- Barış, S. (2016). Finansal Okuryazarlık Ve Bütçeleme Davranışı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *TESAM Akademi Dergisi - Turkish Journal of TESAM Academy*, 3 (2). 13 - 38 ISSN: 2148 – 2462.
- Barmaki, N. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Hacettepe Üniversitesi Örneği*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile ve Tüketici Bilimleri. Doktora Tezi.
- Bayram, S. (2010). *Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Biçer, E. B. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık İle İlgili Tutum Ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4): 1501-1517.
- Cameron, M. P. Calderwood, R. Cox, A. Lim, S. & Yamaoka, M. (2013). *Factors Associated with Financial Literacy among High School, Department*. Hamilton, New Zealand: Department of Economics, University of Waikato
- Chen, H. & Volpe, R. P. (1998). An Analysis of Personal Financial Literacy Among College Students. *Financial Services Review*, 7(2), 107-128.
- Danes, S. M. & Hira, T. K. (1987). Money Management Knowledge of College Students. *Journal of Student Financial Aid*, 17(1): 3-16.
- Dvorak, T. & Hanley, H. (2010). Financial Literacy And The Design Of Retirement Plans. *The Journal of Socio-Economics*, 39, 645-652
- Ergün, B., Şahin, A. & Ergin, E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerinde Bir Çalışma, *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 847- 864.

- Furtuna, F. (2007). College Students' Personal Financial Literacy: Economic Impact and Public Policy Implications. *Undergraduate Economic Review*, 4(1), 1-32.
- Gökmen, H. (2012). *Finansal Okuryazarlık*. İstanbul: Hiperlink Yayınları, 1. Baskı
- Hogart, J., Beverly, S. & Hilgert, M. (2003). Patterns Of Financial Behaviors: Implications For Community Educators And Policy Makers. Discussion, https://www.federalreserve.gov/communityaffairs/national/CA_Conf_SusCommDev/pdf/hogarthjeanne.pdf, 01.07.2018.
- Jorgensen, B. L. (2007). *Financial Literacy of College Students: Parental and Peer Influences*. Master of Science. Virginia Polytechnic Institute and State University. Blacksburg, Virginia.
- Kılıç, Y., Ata A. H. & Seyrek, H. İ. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 66, 129-150.
- Kieschnick, D. A. (2006). *Financial Knowledge Levels and Savings Behaviors of Bermudian High School Seniors at Cedar Bridge Academy*. Master of Science, Ames : Iowa State.
- Krizek, J. T. & Hradil I. D. (2012). Standard in Financial Literacy for University Students: Methodology and Empirical Evidence. *International Journal of Business and Social Research*, 7(2), 21- 32.
- Küçükaslan, A. (2017). *Finansal Okuryazarlık: Kayseri İli Serbest Muhasebeci Ve Mali Müşavirleri Üzerine Bir Araştırma*. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Lusardi, A. (2008). Financial Literacy: An Essential Tool for Informed Consumer Choice? NBER Working Paper No.14084.National Bureau of Economic Research, Inc.
- Lusardi, A., Mitchell, O. S. & Curto, V. (2011). Financial Literacy Around The World: An Overview. *Journal of Pension Economics and Finance*, 10, 497-508.
- Mandell, L. & Klein, L. S. (2009). The Impact of Financial Literacy Education on Subsequent Financial Behavior. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 20(1): 15-24.
- Özdemir, A., Temizel, F., Sonmez, H. & Er, F. (2015). Financial Literacy of University Students: A Case Study For Anadolu University, Turkey. *International Journal of Management Economics and Business*, 11(24): 97- 110.
- Potrich, A. C. G., Vieira K. M., Coronel, D. A. & Filho, R. B. (2015). Financial Literacy İn Southern Brazil: Modeling And Invariance Between Genders. *Journal of Behavioral And Experimental Finance*, 6, 1-12.
- Robb, C. A. & Sharpe, D.L. (2009). Effect of Personal Financial Knowledge on College Students' Credit Card Behavior. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 20(1), 25-40.
- Sarıgül, H. (2014). A Survey of Financial Literacy Among University Students. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 64, 207-224.
- Şamiloğlu, F., Kahraman, Y. E. & Bağcı, H. (2016). Finansal Okuryazarlık Araştırması: Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi*, Icafr 16 Özel Sayısı, 308-318.
- Şantaş, F. & Demirgil, B. (2015). Ekonomik Okuryazarlığı Düzeyinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*, 48, 46-60.
- Temizel, F. & Bayram, F. (2011). Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1), 73-86.
- Temizel, F. (2010). *Mavi Yakalılarda Finansal Okuryazarlık*, Beta Yayınları, İstanbul.

- Volpe, R. P., Chen, H. & Pavlicko, J. J. (1996). Personal Investment Literacy Among College Students: A Survey. *Financial Practice and Education*, 6(2), 86-94.
- Worthington, A. C. (2006). Predicting Financial Literacy İn Australia. *Financial Services Review*, 15, 59-79.
- Yardımcıoğlu M. & Yörük, A. (2016). Türkiye'deki Finansal Okuryazarlığın Ve Finansal Farkındalığın Durumu. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 9 (2), 173-208.

Araştırma Makalesi

Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması

Survey of Financial Literacy in Turkey

Mesut DOĞAN

Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi

Bayat MYO

İşletme Bölümü

mesutdogan07@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6879-1361>

Extensive Summary

Introduction

Financial literacy is a process that enables financial investors and consumers to improve their level of knowledge about financial products and concepts, make better use of their existing knowledge, financial risks and opportunities, make more informed choices and perform all other active activities to raise their levels of financial prosperity (Küçükaslan, 2017: 5).

Changes in the financial field provide individuals with various opportunities, but individuals face more risks due to the difficulty in understanding the complexity of increasing financial products and services. It is possible for an individual to follow and understand financial developments by improving the level of financial literacy (Temizel and Bayram, 2011: 77).

The aim of this study; individuals living in Turkey is to determine the level of financial literacy. In addition, it will be determined financial literacy level of these individuals how the changes according to demographic variables.

Literature Review

Numerous studies have been conducted in the national and international literature on financial literacy. A significant part of these studies have been applied to students or occupational groups. Some of these studies are summarized below

Şamiloğlu, Kahraman and Bağcı (2016) determined the general financial literacy level of the students studying at Erciyes University. At the end of the study, the students of business administration were; found that male students had a better level of financial literacy than female students. Similarly, Şantaş and Demirgil (2015); Ergün, Şahin and Ergin (2014); Sarıgöl (2014); Bayram (2010); Danes and Hira (1987); Volpe, Chen and Pavlicko (1996); Chen and Volpe (1998); Kieschnick (2006); Jorgensen (2007); Mandell and Klein (2009); Robb and Sharpe (2009); Cameron et al. (2013) determined the financial literacy level of their students.

Methodology of the Research

The aim of this study; individuals living in Turkey is to determine the level of financial literacy. In addition, it will be determined financial literacy level of these individuals how the changes according to demographic variables.

The study population was 18 years of age and are individuals living in Turkey. The sample of the study is 2300 people. The survey was conducted between January and June 2018. The study was conducted in Istanbul, Ankara, Bursa, Kocaeli, Aksaray, Corum, Izmir, Usak, Manisa, Afyon, Balikesir, Antalya, Isparta, Konya, Denizli, Aydin, Mugla, Eskisehir, Mersin, Kayseri, Trabzon, Gaziantep, Sanliurfa, Mus and Diyarbakır.

Financial literacy was divided into 7 dimensions and the levels of individuals were evaluated separately for each dimension. These dimensions are “Economy and Finance at Basic Level”, “Retail Banking”, “Pension and Insurance”, “Investment”, “Tax and Legislation”, “Math and Interest Calculations” and “Finance Agenda”. Financial literacy scale was used in the study. The survey consists of 2 sections. The first part (questions 1-6) are demographic questions. In the second part, there is a 34-item financial literacy scale.

As the scale used in the study was normally distributed, parametric T-test and ANOVA test were used. In the ANOVA test, Post-Hoc TUKEY test was used to make multiple comparisons between the groups. In addition, descriptive statistics related to demographic questions were included in the study.

Findings

Table 1. Descriptive Statistics of Financial Literacy Dimensions

Dimensions	True (%) (Mean)	Std. Dev.
Pension and Insurance	64,67	31,61
Tax and Legislation	64,02	28,86
Finance Agenda	59,14	24,84
Banking	58,34	28,94
Economy and Finance at Basic Level	49,69	21,44
Investment	42,60	25,61
Math and Interest Calculations	40,53	25,98
Total Financial Literacy	52,49	18,12

Table 1 shows the achievement level of the financial literacy dimensions of individuals. Total financial literacy achievement level was determined as 52.49%. Pension and insurance (64.6%) had the highest success rate. The lowest mathematics and interest (40.5%) calculations.

Table 2. Comparison of Financial Literacy Levels by Gender

Dimensions	Groups	f	Mean (%)	Std. Dev.	T-test Sig.
Economy and Finance at Basic Level	Female	951	47,23	21,59	0,000
	Male	1349	51,42	21,18	
Banking	Female	951	56,76	29,61	0,028

	Male	1349	59,45	28,42	
Pension and Insurance	Female	951	61,53	29,78	0,001
	Male	1349	65,78	28,06	
Investment	Female	951	40,42	25,55	0,001
	Male	1349	44,15	25,54	
Tax and Legislation	Female	951	63,61	32,03	0,178
	Male	1349	65,41	31,31	
Math and Interest Calculations	Female	951	38,65	25,83	0,004
	Male	1349	41,85	26,01	
Finance Agenda	Female	951	55,53	24,82	0,000
	Male	1349	61,68	24,54	
Total Financial Literacy	Female	951	50,39	18,59	0,000
	Male	1349	53,97	17,63	

Table 2 compares the success percentages of financial literacy dimensions according to the gender of the participants. Individual banking, investment, mathematics and interest calculations, finance agenda, basic level economy and finance, pension and insurance dimensions and total financial literacy levels differ statistically according to the gender of the participants ($p < 0.05$). In terms of financial literacy, male participants had higher knowledge levels than female participants. On the other hand, there is no statistically significant difference in tax and legislation dimension according to the gender of the participants.

Table 3. Financial Literacy Levels According to Marital Status

Dimensions	Groups	f	Mean (%)	Std. Dev.	T-test Sig.
Economy and Finance at Basic Level	Single	885	47,21	20,70	0,000
	Married	1415	51,23	21,77	
Banking	Single	885	56,81	28,00	0,048
	Married	1415	59,26	29,48	
Pension and Insurance	Single	885	63,34	28,03	0,369
	Married	1415	64,45	29,37	
Investment	Single	885	40,92	25,80	0,013
	Married	1415	43,66	25,45	

Tax and Legislation	Single	885	64,06	30,61	0,471
	Married	1415	65,04	32,24	
Math and Interest Calculations	Single	885	41,46	25,36	0,171
	Married	1415	39,95	26,36	
Finance Agenda	Single	885	57,09	22,60	0,002
	Married	1415	60,43	26,07	
Total Financial Literacy	Single	885	50,69	16,92	0,000
	Married	1415	53,61	18,75	

Table 3 compares the success percentages of financial literacy dimensions according to the marital status of the participants. There is no statistically significant difference in the marital status of participants in the dimensions of pension and insurance, tax and legislation, mathematics and interest calculations. On the other hand, married individuals have higher level of economy and finance, financial agenda, retail banking, investment and total financial literacy than single individuals and this difference is statistically significant.

Table 4. Comparison of Financial Literacy Levels According to Age of Participants

Dimensions	Groups	f	Mean (%)	Std. Dev.	Anova Sig.
Economy and Finance at Basic Level Banking	18-25	637	45,34	20,12	0,000
	26-35	772	50,14	21,08	
	36-50	702	52,77	22,17	
	50+	189	51,05	22,30	
Pension and Insurance Investment	18-25	637	53,71	26,83	0,000
	26-35	772	59,84	29,88	
	36-50	702	60,70	29,50	
	50+	189	58,99	28,27	
Tax and Legislation Math and Interest Calculations	18-25	637	61,38	28,04	0,014
	26-35	772	63,98	29,48	
	36-50	702	65,38	28,68	
	50+	189	68,04	29,07	
Finance Agenda Total Financial Literacy	18-25	637	39,87	25,50	0,000
	26-35	772	41,78	25,67	
	36-50	702	45,04	25,41	

	50+	189	46,13	25,44	
Economy and Finance at Basic Level Banking	18-25	637	62,24	30,25	0,066
	26-35	772	65,09	32,19	
	36-50	702	65,34	32,19	
	50+	189	68,65	31,25	
Pension and Insurance Investment	18-25	637	41,38	24,53	0,771
	26-35	772	40,44	26,56	
	36-50	702	40,11	25,99	
	50+	189	39,57	28,35	
Tax and Legislation Math and Interest Calculations	18-25	637	54,86	20,57	0,000
	26-35	772	57,90	26,50	
	36-50	702	63,72	25,03	
	50+	189	61,64	27,22	
Finance Agenda	18-25	637	48,51	15,56	0,000
	26-35	772	53,14	18,70	
	36-50	702	54,83	18,59	
	50+	189	54,55	19,82	

Table 4 compares the success percentages of financial literacy dimensions according to the age of the participants. There is no statistically significant difference in the dimensions of tax and legislation, mathematics and interest calculations according to the age of the participants. Banking, investment, finance agenda, pension and insurance, basic level economy and finance dimensions are a difference according to the age of the participants. Compared to other age groups of 18-25 years old, the level of economy and finance, banking and finance agenda dimensions are lower than the related financial literacy level.

Conclusion

As a result, the overall level of financial literacy of the participants success in Turkey was determined to be 52.49%. The highest percentage of success is the pension and insurance dimension, while the lowest is mathematics and interest calculations. Moreover, financial literacy levels of male participants were higher than female participants.

Financial literacy is a very important issue that concerns the whole society. Therefore, seminars should be organized at regular intervals to increase the financial knowledge and abilities of individuals with the cooperation of public and private sector. Different financial literacy trainings should be provided for different segments of society or different age groups.